

18.5.2020

Eduskunnan puolustusvaliokunta

PuV@eduskunta.fi**HE 31/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esityksessä HE 31/2020 vp ehdotetaan säädettäväksi laki Senaatti-kiinteistöistä ja sille perustettavasta Puolustuskiinteistöt-tytärliikelaitoksesta. Samassa yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi yleislakina toimivaa valtion liikelaitoksista annettua lakia eräiden muiden liikelaitoksen operatiivista toimintaa joustavoittavien säännösten osalta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on esityksessä kiinnittänyt huomiota Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksiin sekä julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraliteettiin liittyviin näkökohtiin.

Valtioneuvoston päätösten piirissä oleva taloudellinen toiminta voisi esityksen mukaan olla valtion liikelaitokselle mahdollista sisämarkkinoiden sallimissa puitteissa ja lähinnä vain silloin, kun kyse on oman palvelutuo-annon yhteydessä tapahtuvasta liitännäistoiminnasta, jolle vuosittain jaettu kapasiteetti ei ole enempää kuin 20 prosenttia infrastruktuurin vuotuisesta kokonaiskapasiteetista. Hallituksen esitys rakentuu tältä osin vahvasti Euroopan komission valtioneuvoston päätöksen¹ tiedonannossa¹ määritellyn liitännäistoimintapoikkeuksen varaan.

KKV suhtautuu varauksella siihen, että valtioneuvoston päätöksen liitännäistoimintapoikkeusta voitaisiin hallituksen esityksessä esitetyssä laajuudessa soveltaa liikelaitoksen toimintaan, sillä valtioneuvoston päätöksen tiedonannossa mainittua liitännäistoiminnan 20 prosentin rajaa ei ole vahvistettu tiedonannon antamisen jälkeisessä oikeuskäytännössä. Asiassa C-74/16, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, julkisasiamies suhtautui kielteisesti erityisesti tutkimusinfrastruktuureja varten kehitetyn 20 prosentin raja-arvon käyttämiseen yleisesti määritettäväksi.

¹ Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtioneuvoston päätöksen¹ tiedonannosta, C/2016/2946.

18.5.2020

essä, onko toiminta luonteeltaan taloudellista vai muuta kuin taloudellista.² Unionin tuomioistuin ei ratkaisussaan määritellyt taloudellisen toiminnan määrälle mitään raja-arvoa.³ Unionin yleinen tuomioistuin viittasi asiassa T-747/17, Union des ports de France – UPF, antamassaan ratkaisussa edellä mainittuun unionin tuomioistuimen tuomioon ja katsoi, ettei ole mitään rajaa, jonka alittuessa olisi katsottava, että kaikki yksikön toiminta on muuta kuin taloudellista toimintaa sen vuoksi, että se harjoittaa taloudellista toimintaa vähemmän.⁴ On siten mahdollista, ettei liikelaitoksen toiminta kaikilta osin jää hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla valtiontukisääntelyn ulkopuolelle.

KKV korostaa valtion liikelaitoksista annetun lain ehdotetun 3 §:n 1 momentin merkitystä kilpailuneutraliteetin toteutumisen kannalta. Mikäli liikelaitoksen valtioasiakas toimisi kilpailutilanteessa markkinoilla, se voisi saada alle markkinahinnan hinnoitelluista palveluista, esimerkiksi toimitiloista, kilpailuetua suhteessa yksityisiin kilpailijoihinsa. Tällainen kilpailuetu saattaa vääristää kilpailua tai estää kilpailun syntymistä kilpailulain vastaisesti.

Ehdotettu 3 §:n 1 momentti on lähtökohdiltaan kilpailuneutraliteettia turvaava, sillä siltä osin kuin liikelaitos itse tarjoaa palveluita kilpailutilanteessa markkinoilla tai tuottaa palveluita asiakkailleen hyödynnettäväksi kilpailutilanteessa markkinoilla, sen on ehdotetun säännöksen mukaan hinnoiteltava palvelunsa markkinaperusteisesti. **Lain sanamuodosta poiketen kyseisen säännöksen perusteluissa kuitenkin todetaan, että markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimus koskisi vain muita kuin valtioasiakkaita.**⁵ Säännöksen sanamuodon ja perusteluiden välinen ristiriita on omiaan johtamaan tulkinnalliseen epäselvyyteen.

Timo Mattila
Pääjohtajan sijainen,
Ylijohtaja

Juhana Järviö
Asiantuntija

² Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-74/16, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, kohta 57.

³ Unionin tuomioistuimen ratkaisu asiassa C-74/16, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, kohdat 44–63.

⁴ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa T-747/17, Union des ports de France – UPF, kohta 83.

⁵ HE 31/2020 vp, s. 44.